

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

استاد پیدہ حسن خمینی

موضوع: تعریف علم اصول

جلسہ :

۵۰

تاریخ :

۱۹ / ۱۰ / ۱۴

ج: اشاره بعضی از اصولیون به تعریف ترکیبی آخوند با «یک لفظ»

مرحوم حائری

«علم الاصول .. لكشف حال الاحكام الواقعية»

استفاده از لفظ «حال»

مرحوم عراقی

«القواعد الواقعة في طريق الوظائف العملية عقلية او شرعية»

استفاده از لفظ «وظائف»

شهید خمینی

«القواعد التي يمكن ان يحتج بها على الوظائف الثابتة»

استفاده از لفظ «الجعل»

شهید صدر

«العلم بالعناصر المشتركة .. لدليل على الجعل الشرعي الكلي»

«الشرعي الكلي»

نظرات

مرحوم عراقی

«القواعد الواقعة فی طریق الوظائف العملية عقلية او شرعية»

اشکال امام به مرحوم عراقی :

از تعبیر «احکام عملیه» استفاده نکردیم

چراکه همه احکام (مانند طهارت آب و نجاست نجاسات) عملی نیستند

(همین اشکال به تعریف شهید خمینی نیز وارد است.

چراکه ایشان از واژه «علی العباد» استفاده کرده است)

اشکال ما به مرحوم عراقی :

احتیاجی به قید «عقلية کانت ام شرعية» نداریم

شهید خمینی

«القواعد التي يمكن ان يحتجّ بها على الوظائف الثابتة»

نکته ای پیرامون تعریف شهید خمینی :

تعبیر ایشان «الوظائف الثابتة من المولى الى العباد» با مبنای بسیاری از علماء هم

خوانی ندارد

**

اباحه دو قسم است :

۱. اباحه اقتضایی (حکم شرعی) ۲. اباحه لا اقتضایی (عدم حکم شرعی)

*

تعریف ایشان، تنها اباحه اقتضایی را شامل می شود

شهید صدر

«العلم بالعناصر المشتركة .. لدلیل علی الجعل الشرعی الکلّی»

اشکال :

همان اشکالی که به شهید خمینی وارد بود به ایشان هم وارد است
چراکه اباحه لا اقتضایی که جعل شرعی ندارند از فقه خارج است

تقسیم شهید خمینی

واقعی

مجموعات
شرعی

ظاهری

وضعی

تکلیفی

وضعی

تکلیفی

وجودی

عدمی

وجودی

عدمی

وجودی

عدمی

وجودی

عدمی

هر کدام از
این هشت
صورت :
یا عزیزت
هستند
یا رخصت
هستند